



Международно Висше Бизнес Училище
International Business School

Факултет:

КУРСОВА РАБОТА

НА ТЕМА:

ЗАЩИТА НА АВТОРСКИТЕ ПРАВА В ИНТЕРНЕТ

Изготвил:

Проверил:

2015

УВОД

Защитата на интелектуалната собственост (IP, intellectual property) и правата на интелектуална собственост (IPR, intellectual property rights) се определят като необходими за насърчаване на иновациите, творчеството и инвестициите в научноизследователска и развойна дейност. От друга страна, предоставянето на права върху интелектуална собственост може да има социални и икономически разходи, по-специално, когато собствениците на IPR използват неефективно защитените стоки, като по този начин те пречат другите да ги използват по-ефективно. Следователно, законодателството относно IP се занимава с намирането на подходящ баланс между собствениците на правата върху интелектуалната собственост и интересите на широката общественост за свободен достъп до информация и знания. На международно равнище, поредица от конвенции и договори, определят минималните материални и процесуални норми по отношение на защитата на IP и тяхното правоприлагане, както и формират международно правния режим на правата върху интелектуалната собственост.

С увеличаване на търговията с IP-съпътстващи стоки и услуги, Съединените американски щати (САЩ), Европейският съюз (ЕС) и други индустриални държави изискват по-добри принудителни мерки срещу фалшифицирани и пиратски стоки, както и за регулиране на IP от гледна точка на търговската политика. Нещо повече, редица двустранни и регионални свободни търговски споразумения между ЕС и САЩ и трети страни включват разпоредни относно IPR, които надхвърлят минималните стандарти, приети на многостранно ниво. Двустранните инвестиционни споразумения (BIT) също се използват за защита на правата на инвеститори, които използват IP като средство за инвестиция. Все пак, това разширяване на правата върху интелектуалната собственост (в многостранни и двустранни споразумения, както и относно нови въпроси) се води главно от развитите страни, което обаче повдига редица опасения, а също и противопоставяне от развиващите се страни, предимно по отношение на трансфера на технологии и достъп до генерични лекарства.

1. Анализ правната защита на компютърните програми в международното, европейско и национално законодателство.

Въпросът за оперативната съвместимост на софтуера се превърнал в много важен с оглед бързия взаимосвързан свят. Резултатът от това е, че на правата върху

интелектуалната собственост е дадена още по-важна роля в областта на софтуера и стандартизация, като технологичните нововъведения правят по-лесни пиратство и нарушаване на патентното законодателство.

С оглед производителите на компютърни програми и софтуер да работят в нормална среда, от икономическа гледна, това силно зависи от правните норми, които предпазват от паразитизъм и дублиране на продукти. Очевидно е, че това е важно, когато има огромна разлика в разходите между развиващите се и (нелегално) копираните софтуерни продукти. Разходите за копиране на програма са минимални, докато разходите, свързани със създаването на софтуерна програма, могат да бъдат значително по-големи. Ето защо, ако разработчиците искат да възвърнат инвестициите от тях капитал е важно паразитизма да се контролира¹.

Защитата варира в зависимост от вида на програмата, инвестициите и използването и ограниченията на софтуера. Днес софтуерът обикновено е защитен от авторско право, търговски тайни и патенти (докато търговските марки се използват единствено за защита на дума, име, символ или най-често търговско наименование). Това води до редица предизвикателства, тъй като кода на публикувания софтуера лесно може да бъде пренаписан.

Търговските тайни се използват за защита на ценна информация в една програма, но тъй като програмните езици и операционни системи стават по-стандартизирани, нараства възможността за разбиране на кода на програмата и търговските тайни вече не могат да се използват самостоятелно за защита на кода. Следователно компаниите се ориентират към авторските права.

Авторското право има за цел да предпази от пряко копиране, но копирането на идеята или концепцията все още е разрешено. Споменати от по-правна гледна точка, авторското право е договор между автор и потребител, което определя това, което потребителят може или не може да направи с творчеството на автора.

Патентите са подобни на авторското право; те не защитава основната идея, но новото техническо прилагане на една идея. Освен това, патентът дава на създателя на продукт или процес, монополно право, което може да продължи в продължение на 20 години. Правото да се изключи прави патентите много ефективни.

Смесеният характер на софтуер прави защитата от IPR доста комплексна задача. Това, което е в основата на софтуера, кода, се гледа като израз на една идея. На

¹ Even, Y. (2006). *The right integrity in software: An economic analysis*, Santa Clara Computer and High Technology Law Journal, Vol. 22, No. 2.